

Amerika in škandinavske države zahajajo od Rusije, naj pusti Fince pri miru

Finska mobilizirala svojo oboroženo silo v bojno pred rusko invazijo in odredila evakuacijo prebivalcev. Amerika bo morda posegla v konflikt, da zaščiti mir v baltičkih državah. Anglija in Rusija presenetili svet s sklenitvijo trgovinske pogodbe. Francoske čete odbile napade na svoje pozicije

HELSINGFORS, FINSKA, 12. okt.—Vlade Združenih držav, Norveške in Danske so pritiskale na sovjetsko Rusijo, naj ne kali mirnih odnosov s Finsko. Iz Moskve še ni bilo poročil. Medtem finska vlada nadaljuje s pripravami za evakuacijo. Okrog 120.000 prebivalcev zapušta Helsingfors.

BERLIN, 12. okt.—Hitlerjeva vlada je danes zjutraj indirektno vrnila predsednika Roosevelta, če hoče posredovati za končanje vojne. Naciji ponovno grozi "strašno krvavo kopeljo." Anglija in Francija ne sprejmeta mirovne ponudbe. Sovjetska armada bo pomagala nemški pravijo v Berlinu. (Medtem napaja vest iz Haaga, da je Hitler v ostrem konfliktu s svojimi generalji, ki mu odsvetujejo dezerterstvo ofenzivo za zlozvesto rusko Maginotove črte.)

WASHINGTON, D. C., 13. okt.—Ameriški državni departament nima še nobene komentarja na indirektno povabilo iz Berlina, naj Roosevelt posreduje za mir.

London, 12. okt.—Angleški premier Chamberlain je danes v svojem odgovoru na Hitlerjevo vabilo za mir izjavil v zborniku, da je nemogoče, da bi Anglija sprejela ponudbo, če ne bo "pravilo svoje časti". Chamberlain je ponovil, kar je francoski premier Daladier rekel zadnji tork, da Anglija ne more razpravi besedam sedanje nemške vlade.

Helsingfors, Finska, 12. okt.—Finska vlada je podzvela potrebne korake, da se zavaruje pred invazijo svojega ozemlja s ruskih četah Polarna mobilizacija oborožene sile je bila že izvedena. Finska lahko postavi na lojišče armado 600.000 mož. Evakuacija prebivalcev iz glavnega finskega mesta in drugih mest ob ruski meji se nadaljuje. Okrog 125.000 oseb, med temi 65.000 žensk, se je že evakuiralo v varnejše kraje. Več evakuiranih prebivalcev je zapustilo Tampere, pristaniščno mesto, in Chamberfors.

Javnost napeto pričakuje izid pogajanj, ki so se pričela v Moskvi med finsko delegacijo in sovjetskimi voditelji. Bojazen je, da bodo slednji stavili zahteve, katerih Finska ne bo mogla sprejeti. Tu vročajo, da je delegacija že oubila zahteve glede obnovitve ruskih letalskih in pomorskih baz. Švedska se je postavila na stran Finske in ji obljubila podporo. Načelnik finske delegacije je dr. Juho Paasikivi, poslanik na Švedskem in bivši finski premier.

Washington, D. C., 12. okt.—Uradnik krogi študirajo poročila iz Moskve o poteku pogajanj med sovjetsko vlado in finsko delegacijo. Nemignili so že, da bo Amerika posegla v konflikt v interesu zaščite miru v baltičkih državah. Vest iz zanesljivega vira se glasi, da bodo sličevo akcijo podzvele Norveška, Švedska in Danska. Poslaniki obeh držav v Washingtonu so izjavili, da se niso dobili informacij od svojih vlad, kaj bodo storile, če bodo ruske čete invadirale finsko ozemlje.

London, 12. okt.—Velika Britanija in sovjetska Rusija sta sicer iznenadili svet z naznanitvijo o sklenitvi trgovinske pogodbe. Ta določa izmenjavanje blaga. Rusija bo pošiljala Angliji les, ta pa kavčuk in kositer Rusiji. Pakt sta podpisala K. Felin, sovjetski trgovinski

komisar, in Leslie Burgin, angleški trgovinski minister. Pogajanja so se vršila tajno dva tedna. Uradno naznanilo pravi, da je pakt stopil takoj v veljavo.

Dasi uradni krogi naglašajo, da je pakt izključno komercialnega značaja, je vseeno povzročil senzacijo v glavnih mestih evropskih držav. Ta ima predvsem vzpostaviti trgovinske odnose med Anglijo in Rusijo, ki so bili pretrgani, ko je Chamberlainova vlada napovedala vojno Nemčiji.

Zdaj ugibajo, kakšen odmev bo dobila sklenitev pakta v Nemčiji, ki je podpisala nenapadno in prijateljsko pogodbo z Rusijo. Naznanjeno je bilo, da bodo angleške parnike, ki bodo vozili ruski les, spremljale bojne ladje.

Leslie Hore-Belisha, vojni minister, je včeraj izjavil v parlamentu, da je že 158.000 angleških vojakov v Franciji. Tja je bilo v zadnjih dneh poslanih tudi 25.000 motornih vozil. To je bilo prvo uradno naznanilo glede števila angleških vojakov v Franciji, odkar je Anglija napovedala vojno Nemčiji.

Vojni minister je informiral parlament, da so poveljniki angleške oborožene sile v Franciji generali John Dill, Alan Francis Brooke in H. R. Pownall. On je tudi omenil, da je bila transportacija angleškega vojaštva izvedena brez vsake nezgode in da je kooperacija med Anglijo in Francijo popolna.

Pariz, 12. okt.—Nemške čete so obnovile vojne operacije na zapadni fronti in uprizorile več naskokov na francoske pozicije na ozemlju med Saarbrueckenom in Pirmasensem. Saarbruecken je glavno mesto nemškega Posaarja. Francosko vojno poročilo pravi, da so bili vsi naskoki odbiti.

Uradna vest se glasi, da so francoske bojne ladje v zadnjih dneh zasegle 150.000 ton kontrabandnega blaga, ki ga je imela dobiti Nemčija. To blago vključuje gorilnik, kovine in živila.

Berlin, 12. okt.—Nemški državni in militarni voditelji so se aktivni v dveh kampanjah. Prvi vodijo mirovno ofenzivo, ki naj bi ustavila sovražnost med Nemčijo, Anglijo in Francijo, drugi pa kujejo načrte glede nove intenzivne operacije na zapadni fronti in morju. Poveljstvo nemške armade sicer trdi, da so aktivnosti na zapadni fronti omejene na male praske, na drugi strani pa se čujejo glasovi o letalskih in pomorskih operacijah proti angleškim in francoskim bojnim ladjah, ki so blokirale Nemčijo.

Nacijski krogi zdaj naglašajo, da francoski premier Daladier je pustil vrata odprta mirovnim pogajanjem, čeprav je v svojem govoru po radiu izjavil, da Francija odklanja Hitlerjeve mirovne pogoje, ker ne da nič na njegove besede in obljube, in da se bosta Francija in Anglija še nadalje borili.

V Berlinu se širijo govorice, da bo maršal Goering, Hitlerjeva desna roka in letalski minister, odpotoval v Rim, da pridobi Mussolinija za posredovanje v konfliktu med Nemčijo, Francijo in Anglijo. Zunanji minister Joachim von Ribbentrop in Heinrich Himmler, načelnik nemške policije, sta včeraj dopela v Milan, Italija. Kaj je namen njunega obiska, ni bilo pojasnjeno.

Ameriško nadzorstvo vojnih taborišč

Zavojevane države obljubile sodelovanje

Washington, D. C., 11. okt.—Velika Britanija, Nemčija in Francija so obljubile Ameriki, da se bodo držale določb v Ženevi sklenjene pogodbe glede postopanja z vojnimi ujetniki. Ta pogodba je bila podpisana leta 1929.

Državni departament je naslovil noto tem trem državam predno se je lotil naloge nadziranja postopanja napram angleškim in francoskim vojnimi ujetnikom v taboriščih. To je v soglasju z dogovorom, da bo Amerika štela francoske in angleške interese v Nemčiji. Nota je zahtevala zagotovila, da se bodo zavojevane države držale določb ženevske pogodbe in sedanji vojni in državni departament je dobil zadovoljiv odgovor od vseh. Zdaj bo šel naprej s svojim delom glede nadzorstva taborišč v Nemčiji, v katerih se nahajajo angleški in francoski vojaki in častniki.

Ameriški diplomatje bodo skrbeli, da ne bo denar in osebno imetje vojnih ujetnikov konfiscirano. Dalje bodo gledali, da ujetniki ne bodo terorizirani, če ne bodo hoteli dati informacij o svojih armadah.

Vojne ujetnike lahko uposele, toda delo ne sme biti vojaškega značaja in povezano z vojno. Dobivati morajo isto plačo kot civilni delavci.

Mehika sklenila kupčijo z Italijo

Izmenjava olja za tekstilno blago

Mexico City, 12. okt.—Mehiška vlada je sklenila novo kupčijo z Italijo glede izmenjave mehškega olja za italijansko tekstilno blago. Prej sta sklenili dogovor, da Italija dobi olje v vrednosti \$3.000.000, Mehika pa italijanski rajon.

Izvoz mehškega olja v Italijo se je povečal, odkar je Nemčija preklicala dogovor glede uvoza olja. Nemčija ni mogla dobiti parnikov, ki bi vozili olje, ko se je zapletla v vojno z Veliko Britanijo in Francijo. Preklje dogovora z Nemčijo je rezultiral v padcu izvoza olja v septembru. Ta je znašal samo 1.250.000 so-dov v primeri z julijem, ko je izvoz dosegel višek 2.440.684 so-dov.

Senator Burke za odpravo embarga

Washington, D. C., 12. okt.—Senator Edward R. Burke, demokrat iz Nebrasko, ki je večkrat kritiziral Rooseveltovo "new deal" in predsednikove reforme, se je včeraj odločno izrekel za odpravo embarga, da bo Amerika lahko pomagala Angliji in Franciji, ki sta se zapletli v vojno z Nemčijo. On je silovito udrihal po nemškem diktatorju Hitlerju, ker zatira žide, katoliške in vse druge nasprotnike nacijskega režima.

Eksekucija špiona v Berlinu

Berlin, 12. okt.—Guenter Haupt, ki je bil spoznan za krivega špiona in obsojen v smrt, je bil včeraj obkavljen na dvorišču berlinske jetnišnice. On je bil že peti špon, ki so jim rabljali odsekali glave v zadnjih treh dneh.

Avtna unija zapretila s stavko

Protest proti priganjaštvu

Detroit, Mich., 12. okt.—Unija združenih avtnih delavcev (CIO) je sinoči zapretila z oklicem splošne stavke v tovarnah Chrysler Motor Corp. O tem je že obvestila državne avtoritete na podlagi novega zakona, ki določa, da mora unija naznaniti stavko pet dni prej.

Cez 50.000 delavcev že počiva, ker je bila produkcija ustavljena v nekaterih departementih. Tem se bo danes pridružil nadaljnjih 10.000 delavcev. Šest tovarn Chrysler Motor Corp. v Detroitu in okolici je že zaprlo vrata. Boj se je pričel v tovarnih, v kateri izdelujejo avtomobile z znamko Dodge in se potem razširil na druge. Unija trdi, da je konflikt posledica priganjaštva, dočim kompanija pravi, da se unija poslužuje novih metod, da izvojuje svoje zahteve.

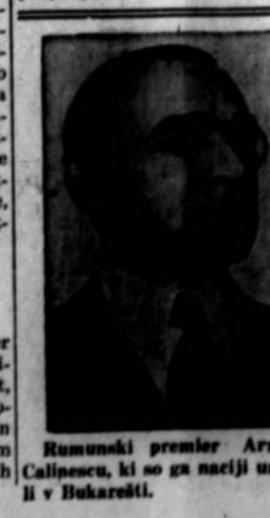
Kenosha, Wis., 12. okt.—Voditelj krajevne avtne unije CIO so odklonili predlog Nash Motor Co. glede premirja v stavki, ki se je pričela pred enajstimi dnevi, in izjavili, da bodo vztrajali v boju, dokler ne bo kompanija pristala na njihove zahteve. "Stavka bo preklicana, kadar bo kompanija priznala načela kolektivnega pogajanja, da bodo delavci uvažali popolno unijako protekcijo," so izjavili voditelji. "Vse druge sporne zadeve med unijo in kompanijo bodo potem kmalu poravnane."

Japonska odpoklicala poslanika iz Berlina

Tokio, 12. okt.—General Hiroši Ōsima, japonski poslanik v Berlinu, je bil pozvan domov. Ōsima je bil znan kot zagovornik vojaške zveze med Japonko, Nemčijo in Italijo. Vladni krogi niso pojasnili vzroka odpoklica, dasi je akcija razumljiva. Japonska je morala drastično revidirati svojo zunanjo politiko, ko je Nemčija sklenila nenapadno in prijateljski pakt z Rusijo. Tošijo Širatori, japonski poslanik v Rimu, ki se je, kakor Ōsima, ogreval za ojačanje vezi z osjo Rim-Berlin, je bil že prej pozvan domov. Vest iz zanesljivih virov pravi, da sta oba poslanika šla preko svoje oblasti v kampanji glede sklenitve vojaške zveze z Nemčijo in Italijo.

Volitve v poljski Ukrajini

Moskva, 12. okt.—Prebivalci poljske Ukrajine, ki je zdaj pod sovjetsko kontrolo, bodo volili kandidate v državno zbornico, se glasi naznanilo, katerega je objavila ruska uradna časopisna agencija Tass. Državna zbornica bo odločila, ali se poljska Ukrajina združi z ukrajinsko sovjetsko republiko. Druga vprašanja vključujejo razdelitev veleposestev med kmete in podražavljenje bank in industrijskih podjetij.

Rumunski premier Armand Calinescu, ki so ga naciji umorili v Bukarešti.

ADF RAZTEGNI-LA BOJKOT NA RUSKO BLAGO

Huda obsodba totalitarnih držav

ROOSEVELTOV APEL NA CIO

Cincinnati, O., 12. okt.—Konvencija Ameriške delavske federacije se je izrekla za bojkotiranje ruskega blaga. Sklep glede bojkota nemškega in japonskega blaga, ki je bil sprejet na konvenciji ADF pred štirimi leti, ostane še nadalje v veljavi.

Raztegnitev bojkota na ruske izdelke je posledica sklenitve Stalin-Hitlerjevega pakta. Govorniki so naglašali, da bo bojkotna akcija vključevala vsako državo, ki se pridruži Nemčiji in Rusiji v evropski vojni. Bojkot proti Nemčiji se bo nadaljeval, dokler ne bo Hitler prenehal s persekucijo židov, katolikov in protestantov in dokler ne bodo svobodne unije priznane v nacijski državi. Govorniki so silovito udrihali po vseh totalitarnih državah, katerih vladarji so uničili delavske organizacije.

Konvencija je sprejela resolucijo s pozivom na ameriško vlado, naj drži svoje roke proč od evropskega konflikta. Ta med drugim omenja, da je šla Amerika v zadnje svetovno vojno, da očuva demokracijo, toda Evropa je dobila diktature, ne demokracije.

San Francisco, Cal., 12. okt.—Rooseveltova poslanica, v kateri je apeliral za mir in enotnost med ameriški delavci, je bila včeraj prečitana na konvenciji unij CIO. "Ako želimo mir in dobro voljno svetu, moramo gledati, da sami najprej poravnamo svoje spore," pravi Roosevelt v apelu. "Nikakor ne smemo prezreti konflikta in razkora v delavskem gibanju, zlasti v tem času, ko razkol v vsaki grupi škoduje svetovnemu miru. Voditelji Ameriške delavske federacije sem že prej pozval, naj se prično pogajati z vami glede poravnave konflikta. Zda/apeliram tudi na vas. Može in ženske, ki delajo v tovarnah, rudnikih, na železnih in v trgovinah, želijo mir. Prav tako želi mir ameriško ljudstvo na splošno."

John L. Lewis, predsednik CIO, kateremu je Roosevelt direktno naslovil apel, je izjavil, da bo konvencija odgovorila predsedniku.

Jeklarska unija se bori proti korporaciji

Cleveland, O., 12. okt.—Unija jeklarskih delavcev, včlanjena v CIO, trdi, da tožba Republic Steel Corp., da mora plačati odškodnino \$7.500.000, ni v soglasju s provizijami Shermanovega protitrustnega zakona. Korporacija je vložila tožbo proti uniji na podlagi tega zakona. Njen argument je, da je utrpela veliko škodo v času stavke v Malmekju, ker je morala ustaviti obrat v svojih tovarnah. Obravnava v zvezi s tožbo se bo pričela prihodnje leto.

Parnik z ameriški begunci dospel v New York

New York, 12. okt.—Ameriški parnik Inzoquois, ki je imel biti po naznanilu nemškega mornaričnega ministra potopljen po angleških bojnih ladjah, je včeraj srečno dospel v New York. S seboj je pripeljal 577 ameriških beguncev iz Evrope, katere je navdušeno pozdravila več tisoč oseb broječa množica, ki se je zbrala ob pomolu. Potniki in člani posadke so povedali, da so bili v velikem strahu, ko so bili informirani o nevarnosti potopa parnika.

Domače vesti

Obiski

Chicago.—Anton Kerzich ml. in Cvetko Mihevc iz Waukegan, Ill., sta 11. t. m. obiskala gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete, dne 12. t. m. je pa bil naš obiskovalec Anthony Stopar iz Puebla, Colo

Nov grob v Milwaukeeju
Milwaukee.—Dne 6. oktobra je v sanatoriju Muirdale umrl Mihael Cesar, star 74 let in doma iz Ziljske doline na Koroškem. V Ameriki je bil 37 let in 22 let je preživel v Jolietu. Bil je član KSKJ in tu zapušta sina, štiri vnuke in pet bratov. Ermenjev zavod mu je oskrbel pogreb.

Vesti iz Minnesote
Ely, Minn.—Joe Pečavar, star naseljenec in društvenik, se je pri nesrečnem padcu precej poškodoval. Zlomil si je roko v zapestju in hudo pobil hrbtenico.

Clevelandske novice
Cleveland.—V bolnišnici je 10. t. m. umrla Jennie Makše, roj. Jekovec, stara 39 let in doma iz Cerklja na Gorenjskem. Tu je živela 27 let in zapušta moža, sina, dve hčeri in brata. —V clevelandski okolici se je pri avtomobilski nesreči težko poškodoval Andrej Tokar iz Fairporta. Nahaja se v bolnišnici.

Nov grob v Kansasu
Gross, Kans.—Po daljši bolezni je umrla Ana Gorenc, stara 63 let in rojena pri St. Vidu pod Ljubljano. V Ameriki je bila 31 let in tu zapušta moža in omoženo hčer. Bila je članica društva 206 SNPJ od ustanovitve. Pogreb je oskrbela slovenska pogrebna zadruga v Frontenacu, Kans.

Fašistični tisk napada komunizem

Kritika angleško-francoske politike

Rim, 12. okt.—Protisovjetski sentiment v Italiji se izraža v splošni kampanji proti komunizmu v fašističnem tisku. List Il Messaggero je objavil uvodnik, v katerem napada ustanavljanje sovjetov na poljskem ozemlju, ki so ga zasedle ruske čete, od Anglije in Francije pa zahteva pojasnila, zakaj nista napovedali vojne Rusiji, ki je, kakor Nemčija, invadirala Poljsko.

"Nemška invazija je bila izvedena v znamenju reda in rešpektu do poljske lastnine," piše rimski list La Tribuna. Ta pojasnjuje tudi stališče italijanske vlade. To je, da je Italija vedno proti komunizmu, poleg tega pa dovolj realistična v zvezi z odnosi z Rusijo. Vzdrževala bo stike z njo, dokler se sovjetska vlada ne bo vmešavala v fašistično notranjo politiko.

List Corriere Padano pravi, "da so angleški in francoski časopisi že večkrat obdolžili Nemčijo, da je odprla pot sovjetski Rusiji proti zapadu. Rusija ni samo pograbila poljskega ozemlja, ki je bilo glavna katoliška trdnjava na vzhodu, temveč je začela osvajati tudi baltičke države in hoče dobiti pod svoj vpliv tudi balkanske države. Angleži in Francozi so pozabili, da so oni bili prvi, ki so apelirali na Rusijo, naj poseže v zapadne zadeve. Angleško-francoska konfuzija se očituje tudi v dejstvu, da London in Pariz nista napovedala vojne Rusiji zaradi kršenja integralnosti poljske države, dočim sta napovedala vojno Nemčiji iz tega razloga."

ki in člani posadke so povedali, da so bili v velikem strahu, ko so bili informirani o nevarnosti potopa parnika.

AKTIVNOSTI STALINOVH AGENTOV RAZKRITE

Krivitski nastopil pred Diesovim odsekom

BROWDER JE STALINOVA LUTKA

Washington, D. C., 12. okt.—General W. G. Krivitski, bivši načelnik sovjetske vojnunske službe v zapadni Evropi, je včeraj nastopil pred Diesovim odsekom, ki preiskuje neameriške aktivnosti, in razgalil aktivnosti Stalinskih agentov in špionov v Združenih državah. Krivitski je šest mesecev pred sklenitvijo Stalin-Hitlerjevega pakta razgalil komunistično-nacijsko zvezo v člankih v magazinu Saturday Evening Post. Članom Diesovega odseka je povedal, da je on uverjen, da Stalin in Hitler sta dobro informirana o ameriških militarnih tajnostih. Te informacije sta dobila od svojih agentov in špionov v Ameriki.

Krivitski je pobegnil iz Pariza l. 1937, da se je izognil Stalinovi krvavi čistki v boljševojskih vrstah. Dejal je, da je bilo v tej čistki pol milijona oseb vrženih v ječo, izgnanih in ustreljenih. Stalinski agenti so v ameriški armadi, bojni mornarici in v vladnih departementih. Earl Browder, tajnik ameriške komunistične stranke, je le figura, Stalinovo orodje. Pravi načelnik komunistične stranke je reprezentant kominterne, ki je dominira samo stranke, temveč tudi sovjetsko poslanstvo in vse organizacije, ki so združene s sovjeti.

On je govoril s pomočjo tolmača. Pojasnil je, da razume vprašanja v angleškem jeziku, toda odgovarja nanje bolj jasno v svojem jeziku. Dejal je, da se sovjetski vojnunski službi ne more primerjati nobena druga vojnunski služba. Vsi člani komunističnih strank morajo pomagati ruskim špionom. "Sovjetska tajna policija (OGPU), ki pa-se zdaj naziva glavni departament za zaščito države, ima nemejno oblast," je rekel Krivitski. "Ona ni samo to, kar pove njeno ime, temveč prosekator, sodnik in rabej. Njena naloga je zasledovanje aktivnosti ruskih državljanih v tujini — od članov poslaniških štabov do navadnega uslužbenca v trgovskih organizacijah. Člani ameriške komunistične stranke morajo pomagati tajni policiji povsod."

Krivitski je povedal članom odseka, da so bili načelniki tajne sovjetske policije v Ameriki od l. 1928 naprej Aleksander Karen, Valentin Markin in Boris Šbak. Markin je bil umorjen v zagonetnih okoliščinah, ko se je vrnil v Rusijo.

Japonci napadli ameriško misijonsko postajo

Peking, 11. okt.—Misijonska postaja ameriške evangelske cerkve v Lilingu, provinca Hunan, je bila tarča bomb japonskih letalcev. Poročilo o napadu je poslal rev. V. L. Farnham, načelnik postaje, ameriškemu poslaniku v Pekingu. V poročilu je rečeno, da je na postaji vohrala ameriška zastava, ko so jo japonski letalci napadli z bombami in jo delno razdejali. Glavni stan evangelske cerkve je v Clevelandu, O.

Poljski diplomatje zapustili Moskvo

Moskva, 11. okt.—Člani bivšega poljskega poslaništva in njihove družine so zapustili Moskvo. Potovali bodo preko Švedske v Anglijo in Francijo.

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naznolina na Zdravstveni drzave (vrem Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; na Chicago in Cleveland \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta; na inozemstvu \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Članstvo na vsak letni rok za \$1.00. Prosveda 2617-29 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

Datum v oklepaju na primer (October 31, 1939), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je v tem datumu potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Glasovi iz naselbin

Dieselov poslednji korak

Cleveland, Ohio.—Ako greste v Chicago in si želite hitre vožnje z vlakom, lahko vzamete tako zvan "Streamliner," ki vas popelje v San Francisco, Los Angeles, ali kamor si želite. Kakor nam povedo, ti vlaki vozijo s hitrico od 80 do 120 milj na uro.

Kar je pomembno danes, je tudi to, da imamo vojno, kjer se mori ljudstvo kakor v klavnici brez vzrokov. Na visokem morju opravljajo potapljanje največ podmorski čolni Nemčije, kateri je prispeval svoj razum Rudolf Diesel, ki je bil iznajditelj Dieselovega stroja.

Ko se je podal na Angleško na parniku, katerega cilj je bil Harwich, je bil njegov namen znan tudi drugim. Ko se je na imel izkrcati, se je pronašlo, da je izginil. Kako, ni znano, ker ni bilo nikjer glasu, da je bil napaden ali kaj podobnega.

Ali je bil Diesel umorjen? Lahko, da je še kje kakšen "špičel," ki je služil pod kajzerjevo vlado na Wilhelmstrasse, ki bi lahko odgovoril na to vprašanje. Je li bil Diesel umorjen po naročilu vlade? Ali je bil to samomor? Ali mogoče nesreča?

Rudolf Diesel je bil sin nemškega knjigoveza, ki je šel v Pariz, Francijo, da se izpopolni v svojem delu. In tako se mu je tudi rodil sinko, ki je dobil ime Rudolf in govoril je francoski jezik dolgo prej, kakor se je izpopolnil v nemščini.

Poljski vojaki, katere so ujeli Nemci, odhajajo na prisilno delo.

starša nista mogla prispevati za njegovo učenje, je on poučeval francosčino, da je izdelal šole. V letu 1893, ko je še živel v Parizu, je napravil prvi poskus s strojem na pogon na olje. Pozneje je izdal o tem knjigo, kjer je povedal svojo teorijo o rabi stroja. Nekaj mesecev pozneje je on prejel od Kruppove družbe ponudbo, da ima na razpolago vse, kar je potrebno, da svoj poskus uveljavljuje. Diesel je v veselje sprejel ponudbo ter šel takoj na delo.

Nastalo pa je za Diesela prvo nezadovoljstvo. Krupp je obljubil Dieselu, da mu prekrbi patent za iznajdbo. V Nemčiji je bilo takrat, kakor se to dogaja po evropskih državah še danes, da je pred vladajočimi organi, s katerimi ima človek opravka, mnogo sitnosti in zadrževanja.

Ko Diesel ni mogel v več mesecih dobiti zadovoljiv odgovor, je skušal s povpraševanjem v raznih oddelkih priti do dna, kaj zadržuje njegov patent, dokler ni bil poslan pred samega Friedericha Kruppa. Stari Krupp ni padel z neba. On je vedel, kdo je kdo, zato je bil glava Kruppov. Dielela je pampal s sladkimi besedami in mu zagotovil, da bo stroj nosil njegovo ime in bo dobil tudi kontrakt. Seveda je Diesel v svoji raztresenosti prezel, da bo Krupp žele profit in ne on. Iznajditelj si je žele slavo. To je dobil. Diesel je užival slavo, Krupp pa je užival sad iznajditeljevega dela, ker delal je profit.

Diesel je predložil svojo novo iznajdbo mornaričnemu ministru. Nastopili so uradno, češ da bo vojna v doglednem času in da ne bi bilo pravilno, ako bi kdo drugi dobil to iznajdbo očetnjave. Bilo je v dobroti Nemčije preko vseh drugih. Živel cesar (Hoch der Kaiser)! Trikrat živijo (Dreimal hoch)!

Enkrat opeharjen, drugič previden, je Diesel povedal ministrstvu, naj se grede solit. Ako hočejo kupiti njegov stroj, je dobro, in to se mora zgoditi kmalu. Sledili so meseci. Njegova nova iznajdba ni bila sprejeta. Posloval se je od svoje družine in se je napolnil na nova pogajanja za prodajo v Antwerp. Na 28. septembra 1913 se je vkrcal na parnik Dresden ob 6. uri zvečer, da se popelje v Harwich, ker je bil drugi kupec za njegovo iznajdbo v Angliji.

In to je bil njegov poslednji korak. Videli so ga na parniku parkrat. Njegova prtljaga je bila v kabini. Njegova postelja poslana. In na 11. oktobra so holandski mornarji zagledali njegovo plavajočo truplo v morju ob ustju reke Eskaut.

Deset mesecev po tem dogodku, v avgustu leta 1914, je Nemčija spuстила v morje 290 podmorskih čolnov. Vsak podmorski čoln je rabil Dieselov motorni stroj in za to skrivnost je vedela le Nemčija. Kaj in kako se je zgodilo z Rudolfom Dieselom, smo lahko videli v filmu "Nemški špijon." Sledila mu je nemška tajna policija, da ne bi prodal svoje iznajdbe Angležem. Zato je izginil; kako, si lahko napravite sodbo sami. Seve, v Nemčiji so pozneje raznašali govorice, da je iznajditelj bil v dolgovi in je radi tega storil samomor rajši, kakor da bi prišel pred sodišče.

Ampak Angježi so mu obljubili velikansko vsoto za njegovo iznajdbo in nobenega povišanja ni bilo za samomor. Ker Rudolf Diesel pa ni bil tak strohopetec, da bi si vzel življenje, posebno če mu je bilo življenje zagotovljeno z njegovo iznajdbo. Tak zaključek si čitatelj sam lahko ustvari. Frank Barbič, 53.

O klubu, volitvah in zajeh Aemetonia, Pa.—Že dolgo se nisem oglašil iz naše naselbine. Tukaj so večinoma same majne, ki še precej dobro obratujejo. Tukaj živi tudi precej Slovencev, ki imamo svoj družabni klub, ki še precej dobro napreduje.

V novembru bodo volitve. Vsem našim rojakom v tukajšnjem townshupu priporočam, da glasujejo za Josepha Jelovčana, ki je bil nominiran za supervisorja. Glasujmo zanj 100%.

Kmalu se bo zopet odprla lovška sezona. Tudi pri nas imamo nekaj dobrih in navdušenih lovcov, najbolj so pa Frank Perovne, Tony Klemencič in Ernest Božič. Do zdaj so vsako leto napravili lovsko "party", upam, da se to zgodi tudi letos, ker srne so bližje, zajci pa še bližje. Priporočam jim, naj si dobro namažejo puške, nabavijo močnih nabojev, ker so zajci letos posebno trdi. Če jih bomo dosti nastrelili, bomo poklicali tudi našega zastopnika Toneta Zidanška na zajčje klobase. Upam, da bo obojega dosti, zajcev in klobas.

Nekaj o dopisih New Philadelphia, O.—Kadar primeš Prosveto v roke in pogledaš novice in drugo, posebno Glasove iz naselbin, se opazi do malega v vsaki številki osebne napade iz ene ali druge naselbine. Posebno letošnje leto je rodovito v tem oziru.

Bratje in sestre, ali se zavedate, na kakšni podlagi in v kakšnem namen je bila ustanovljena Prosveta? Gotovo ne za to, da bi v nji priobčali osebne prepire in mržnje drug do drugega. Po mojem skromnem mnenju bi bilo bolje, ako v listu razpravljamo, kaj bomo prihodnji teden jedli; to bi bilo v teh kritičnih časih večjega pomena.

Čital sem dopis br. Milana Medveška v uradni Prosveti, v katerem je razpravljal o dopisih. Z njim se strinjam, ker je pisal resnico. Kdor sodi pravilno, bi ne smel biti užaljen. Obžalujem, ker je bil njegov dopis pomanjkljiv, to je, ker ni zapisal, naj ne bi držali govore tisti, ki niso sposobni in poslušalcem le čas kratijo. Ni glavno

to, da kdo govori ali piše, marveč to, kaj govori ali piše. Čital sem tudi dopis br. Barbiča, ki je odgovarjal Medvešku. Kdor je pazno čital oba dopisa in pravilno sodil, je prišel do zaključka, da je med njima osebno sovraštvo. In to sta oba prinesla na dan, da tudi javnost o tem izve. Žalostno. Potem pa naj delavec pričakuje skupnega dela ali združenja za delavsko korist, toda se še dva glavna odbornika SNPJ, oba člana socialistične stranke, ne razumeta.

Zavedati se moramo dejstva, da smo vsi enaki, vsi v enem taboru, ki si služimo kruh s svojimi rokami. Nahajamo se vsi v eni in isti barki, ki se lahko vsak čas potopi. Potem ne bo nobenega sledu za nami, kaj smo bili. Razlika med nami je malenkostna. Nekateri so bolj izobraženi, drugi premožnejši. Če ste obdarjeni z enim ali drugim, obdržite sami zase, ker to ne škoduje ali koristi nikomur drugemu kakor samo tistemu, ki je toliko srečen, da poseduje te prednosti.

Zeel bi, da bi se oba sobrata oglašila v Prosveti in napisala kaj bolj koristnega in zanimivega, tako da bo članstvo lahko ponosno na svoje glavne odbornike. Pa brez zamere. Imam to navado, da ljubim resnico in sovravižim hinavščino. William Pongratz, 484.

Prekleč veselice Burgettstowa, Pa.—Vsi člani društva 287 SNPJ in drugo občinstvo naj vzamejo na znanje, da se naša veselica ne bo vršila prihodnjo soboto, 14. oktobra, kakor je bilo sklenjeno meseca septembra. Odložena je, ker nisemo mogli dobiti godbe. Vršila se bo 25. novembra. Upamo, da se bodo razmere do takrat vidno izboljšale. Sicer je zadnje čase začelo bolj obratovati, toda je tukaj še vedno veliko brezposelnih. Frank Laurich, tajnik.

Koncert Sloge Cleveland.—Lep poletni čas je že za nami, pričel je pihljati hladni veter in zima se nam približuje. Kmalu se bomo vrnili v naše narodne ali delavske domove, v katerih bodo naša podpora in kulturna društva prirejela veselice, igre, koncerte, operete in opere.

Eno izmed teh društev je tudi pevski zbor Sloge, ki priredi v nedejo, 22. oktobra ob 3. popoldne, koncert in opereto "Beli telovnik" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair ave. Ni moj namen, da bi tukaj opisaval koncert in opereto, to prepustim drugim, ki se bodo oglašili pozneje. Zbor Sloge se trudi, kakor se trudijo drugi zbori več mesecev prej predno se nekaj poda na odru. S tem so seveda v zvezi veliki stroški. Kdor je že bil ali je aktiven pri kakšnem zboru, dobro ve, koliko časa in denarja žrtvujejo pevec in pevke. Mi bomo pozabili na ves trud, če vi posetite naš koncert v obitem številu in s tem bo nam uspeh zagotovljen. Program bo zelo pester in spremljan po orkestru pod vodstvom pevovodje mr. Jacka Nagla. Vstopnice se dobe pri mrs. Makovec v SND in pri vseh članih Sloge. Cena v predprodaji 40c, pri vstopu 50c, samo za ples zvečer 25c. Za ples bo igral orkester Vicka Intiharja. Joseph Hrvatina, 5.

Smrt člana Walsenburg, Colo.—Dne 25. septembra se je naglo razširila vest o nesreči br. Jovea Zudarja (kako se je ponesrečil?). Takoj drugi dan sem ga poskušal obiskati, ali bolničarka v uradu je enostavno odklonila, češ da je zdravnik prepovedal obiske. Vprašal sem, kako se Joe počuti. Iz pojasnila sem razvidel, da se nahaja v resnem položaju. Poskusil sem se parkrat, da ga vidim, toda rezultat je bil isti. Nikdo ga ni smel obiskati kakor žena in sin.

In tako se je boril s smrtjo teden dni. Preminul je v torek, 3. oktobra. Ko sem vse natanko dognal, sem sprevidel, da zanj ni bilo pomoči, kajti zlomilo mu je hrbtenico in mozek je imel pretрган. Zdravniki so takoj izjavili, da zanj ni pomoči. In tako ga je smrt resila po enem tednu trpljenja. Pogreb se je vršil iz njegovega doma 7. oktobra. Sprevod (Dalje na 3. strani.)

Ali mislite, da so kanadske peterke srečne? Ali so kanadske sestrice srečne? Najbrž preveč. Dionnove peterke, milijonarke od stva in najslavnejši otroci na svetu, moniso tako srečne, kakor pišejo časopisi in kor si domišljaja svet.

Le pomislite. Otročki žive že od prve dne tako rekoč umetno življenje. Pet vzgojijo, trije stražniki in zdravnik s celo vrsto ničark budno pazijo nanje. Vse želje jim kaj izpolnijo — razen edine, da bi bile pu. Reklama in film sta napravila iz njih lutke.

Peterke pa tudi ne vedo, kaj je mati in očetovska ljubezen. Takoj ko so se rodili, so jih vzeli staršem. Zaprli so jih v neke lačo, kjer delajo, kar jim ukažejo. Osvobode sploh ne poznajo, najhujše je pa da jih mati še nikoli ljubkovala. Peterke ne vedo zanesljivo, ali so njihovi starši znik in bolničarke ali gospa in gospod Dio. Kadar hočeta namreč obiskati svoje morata svoj obisk najprej naznaniti. Sledilec zdravnik pregleda otročičke in pusti k starše kajpak le tedaj, če so popolnoma sve. Roditeljem pride nasproti stražnik, dodi, če so sami. Pove jima, koliko časa se s zadržati pri svojih otrokih. Preden pa sta v vilo, bolničarka oba razkuži, da ne bi za med peterke kakšne bolezni.

Takšno je torej življenje kanadskih peterk. Mislim, da ga jim nihče ne zavida. Starokitajska pravila za zdravnike V neki knjigi iz dobe dinastije Mingov hajamo sledečih pet pravil za tedanje zdravnike:

- 1. Ne oklevaj brez potrebe, če te pokliče kakšnemu bolniku, pa naj bo bogat ali si. Poskrbi zanj, najsi lahko plača ali ne. Ne te bo za tvoj prijazen trud že poplačal.
- 2. Obišči dekle, vdovo ali nuno samo ob vzočnosti kakšne druge osebe. Pri kakšni vni bolezni izvrši skrbno preiskavo in ne gri o tem nikomur, tudi svoji ženi ne.
- 3. Ne zamenjaj dragocenih reči, kakor rogov ali jantarja, ki ti jih dajo za pripravo vil. Bolje je, da jih da bolnik sam v zdradu da se izogne vsakemu sumničanju.
- 4. Med poslovnimi urami ne zapuščaj hiše, ne hodi ob tem času obedovat, na ali v pivske družbe. Obravnaj svoje bolne osebno in kar jim zapišeš, zapiši jim skrbno različno.
- 5. Ne imej nečistih misli, če te pokliče kakšni prostitutki ali priležnici. Obravnaj enako kakor bolnice iz dobrih družin. Si svojo dolžnost storil, pojdi in se vrni kdaj, ko te pozovejo.

Ali mislite, da so kanadske peterke srečne?

Starokitajska pravila za zdravnike

Mrzla svetloba—najcenejši Mlad japonski kemik je sporočil, da so govni naporu, da bi rešil vprašanje hladne imeli dober uspeh. Hiroši Nakamura, ki se imenuje 29letni mož, ki deluje na botanem oddelku tokijskega vseučilišča, je iz pripomoček, ki podaljšuje življenje svetilničim se bakterijam, kakršne žive v morski Dočim so jim svetilno sposobnost dosele la ohranili kvčjemu deset dni, mu je uspelo oiniti jo šest mesecev, razen tega pa lahko svetilno silo. Japonski vojaški krogi se namajo za Nakamurov izum posebno zavoljega, ker utegne dati možnost "hladne raziljave" v skladiščih streliva in tovarnah streliv. Nevarnost požarov, ki je zvezan drugim svetilni, bi odpadla. Prav tako bi padle izgube, ki jih imata gospodarstvo in spodinjstvo s tem, da se velik del energije drugih svetilnih spreminja v nerentabilno to to namesto v svetlobo. Pri Nakamurovem mu gre po vsej priliki za svetilno pripomočk ki mu ni treba dovajati nobene zunanje energije. Če se bo ta izum izkazal, tedaj je v glednem času računati s pojavom "hladne svetilnik", ki bodo postavile vs dosegljanj niko razsvetljave na glavo.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 13. oktobra 1919) Domače vesti. Oglas iz Clevelanda v Prosveti: "Najboljši odgovor prohibiciji je: haj sam doma! Za \$2.25 lahko skuhaš 10 lon pijače!..." Delavske vesti. Voditelji Ameriške delavske federacije namigujejo glede generastavke v prid jeklarskim delavcem.

Iz inozemstva. Rebelni kmetje v južni Italiji so odpodili vojaštvo, ki je bilo poslano nje. — D' Annunzio na Reki je apeliral Hrvat, naj mu pomagajo. Sovjetska Rusija. Ukrajinski kmetje pridružujejo boljševikom v boju proti D. kinovi beli armadi.

(Dalje iz prve kolone.) zdaj zanikali, da so 20 let vodili in netili v pravem pomenu besede proti vsemu in vsi ki so bili v konfliktu z njihovo diktatorsko idejo?

Novice iz starega kraja

Primorja

REKPI PROTI URBANIZACIJI

Primeri in kmetje se ne bodo mogli svobodno naseljavati v mesta

V svoji demografski študiji iz leta 1938 sem na podlagi uradne statistike pokazal, da je demografsko gibanje v Italiji...

Novi zakon bo imel znatne posledice tudi za naš živelj v Julijski Krajini...

DROBIŽ IZ PRIMORJA

Bazovica. — 17-letnega voznika Josipa Dodiča je ukradel taksist Emilij Giorgini med potjo, ko se je vračal domov z izkupičkom drv.

Črni vrh. — Karabinerji so aretirali 35-letnega Ivana Peroviča iz Idrije, ker je osumljen, da je ukradel večje količino tobaka v ostali Stefanije Zorc.

Gorica. — Pred sodiščem je bil kaznovan delodajalec Alojz Luin iz Gaborvice, star 33 let, ker ni dajal delavcem minimalne plače, kakor je predpisano po zakonu.

Gorica. — Po naredbi ministrstva bodo šole začele s poukom 1. oktobra.

Gorica. — Zveza trgovcev je odločila, da bodo odslej odprti hoteli in restavracije od 6. zjutraj do ponoči, a vinotoči in bari od 7. do 23. ure.

Grahovo. — 43-letni Josip Simončič je padel z lestve, ko je šel na senik, in si prebil lobanjo. V težkem stanju so ga prepeljali v gorško bolnišnico.

Smarje. — 27-letni Vladimir Colja iz Trsta je na cesti pri Smarjah padel s kolesa in si pretrsel možgane.

Smarje pri Kojskem. — V težkem stanju so pripeljali v bolnišnico Ivana Sulina iz Gorenje Gore. Ker je bil v nezavesti, ni mogel povedati, kdo ga je ranil.

Posebno stroge so določbe za poljske delavce. Noben poljski delavec se ne sme niti v občini svojega stalnega bivališča vpisati za drugo kategorijo dela...

Vse osebe, ki so ob objavi zakona predhodno bivale v kaki občini, ki jih navaja člen prvi, jo morajo zapustiti najpozneje v šestih mesecih in se vrniti v svojo domačo občino.

Prestopki proti tem določbam se bodo kaznovali z zaporom do enega meseca in z globo do 1000 lir.

Novi zakon bo imel znatne posledice tudi za naš živelj v Julijski Krajini, zlasti ker nima deželsko prebivalstvo možnosti, da bi prehranilo vse svoje člane.

Bazovica. — 17-letnega voznika Josipa Dodiča je ukradel taksist Emilij Giorgini med potjo, ko se je vračal domov z izkupičkom drv.

Črni vrh. — Karabinerji so aretirali 35-letnega Ivana Peroviča iz Idrije, ker je osumljen, da je ukradel večje količino tobaka v ostali Stefanije Zorc.

Gorica. — Pred sodiščem je bil kaznovan delodajalec Alojz Luin iz Gaborvice, star 33 let, ker ni dajal delavcem minimalne plače, kakor je predpisano po zakonu.

Gorica. — Po naredbi ministrstva bodo šole začele s poukom 1. oktobra.

Gorica. — Zveza trgovcev je odločila, da bodo odslej odprti hoteli in restavracije od 6. zjutraj do ponoči, a vinotoči in bari od 7. do 23. ure.

Grahovo. — 43-letni Josip Simončič je padel z lestve, ko je šel na senik, in si prebil lobanjo. V težkem stanju so ga prepeljali v gorško bolnišnico.

Smarje. — 27-letni Vladimir Colja iz Trsta je na cesti pri Smarjah padel s kolesa in si pretrsel možgane.

Smarje pri Kojskem. — V težkem stanju so pripeljali v bolnišnico Ivana Sulina iz Gorenje Gore. Ker je bil v nezavesti, ni mogel povedati, kdo ga je ranil.

Da se prepreči morebitne posledice zakona, določa člen prvi, da se ne sme vpisati v seznam občanev nobena oseba, ki ni more dokazati, da ustreza zahtevam prevega člana.

Tolmin. — Aretirana sta bila 27-letni Viktor Valentincič in 32-letni Peter Muravec oboje iz Kala pri Kanalu, ker sta z grožnjo zahtevala vina od gostilničarja kljub pozni uri in kljub temu, da sta bila zelo pijana.

Trst. — 58-letna Marija Samiec je padla in si pri tem zlomila dve rebri. Zdraviti se bo morala 5 tednov.

Trst. — 20 dni se bo morala zdraviti Francka Kavčič iz Cesar, ker je tako nerodno padla, da si je zlomila ramo.

Trst. — Prometni ministarstvo priporoča šoferjem avtomobilov, naj ne nosijo usnjenih gum, temveč naj se poslužujejo dolgih hlač in obojnic.

Trst. — Umrlj so: Ferjan Alojz 52 let, Gorjup vd. Pletner Ana 87, Zidaric por. Semic Ljudmila 28.

Trst. — Prefekt je odredil, da so oblasti zapre trgovino Mošiču Francu, ker je imel v trgovini 44.53 kg skrite kave.

Trst. — V mesecu maju je poraba mesa znašala v mestu 634.596 kg. Dnevni konsum je znašal torej 21.150 kg, t. j. 90 gramov na vsakega Tržačana.

Trst. — Pred sodiščem je bil oproščen Rajmund Urbančič, ki je pred nekaj dnevi ukradel v cerkvi svečo. Zaradi tega je bil takoj postavljen pred sodišče, ki ga je kaznovalo na eno leto in pol ječe in 1000 lir kazni.

Velike Žabljice. — Umrlj je v visoki starosti 71 let posestnik in gostilničar Josip Vrtovec.

Težka kazna za ukraden žganje. Pred goriškimi sodiščem sta bila kaznovana Gostiša Anton, star 26 let in Franc Habe, star 27 let, oboje iz Črnega vrha, prvi na 2 leti in 3400 lir denarne kazni, drugi na 4 mesece zopora ter plačilo vseh stroškov zaradi pretepa v pijanosti in kraje.

“Likvidacija” duhovnikov v Ukrajini. Moskva, 12. okt. — List Bezbožnik, glasilo ruskih ateistov, poroča, da je bilo veliko število katoliških in pravoslavnih duhovnikov “likvidiranih”, ko so sovjetske čete zasedle Ukrajino in Belorusijo.

Sodnik. — Sele osem dni ste poročen, pa ste že dvakrat pretepli svojo ženo. Obsojen ste na mesec dni zopora!

Obtoženi. — Kako morate biti tako brezsrčni, gospod sodnik, da nama hočete pokvariti medene tedne...

USSR in tretji rajh

Henry O. Wolfe (Konec.) Zamislimo si, da bi močna angleško-francoska zveza, ki bi ji pomagale nekatere manjše države, gospodarsko in politično pa morda tudi Amerika, zadržale Hitlerjevo prodiranje. Kaj bo Hitler tedaj storil? Ali se bo sta on in Goering spravila s tem položajem in zavrgla svoje načrte o ustvaritvi imperija rjavih sraj, ki naj bi ustrahoval vso Evropo?

Nihče izmed tistih, ki poznajo Hitlerja in njegov temperament, ne verjamejo, da bi bilo kaj takšnega mogoče. V obmejnih državah vlada priprisanje, da bi Hitler v tem primeru začel vojno iz obupa. Toda preden bi se tega lotil, bi vsekako poskušal razbiti sovražnikovo “obkoljevanje”.

V tem primeru bi bil najprirodnejši pokus, da bi sklenil zvezo s Sovjeti. Pri tem koraku bi mu pomagali nemški vojaški krogi, odobraval bi ga pa tudi nekatere vplivni voditelji narodnega socializma. Ti voditelji so zastopniki levičarske ideologije, ne dosti različne od tiste ideologije, ki vlada danes v sovjetski Rusiji.

Nekatere ugledne osebnosti iz obmejnih držav so rekly v pogovoru s pisecem teh vrst, da bi Hitler po njihovem mnenju lahko predlagal Stalinu približno tole: “Dajte nam proste roke na Donavi in bližnjem Vzhodu, mi bomo pa spoštovali vaše interese na Vzhodu. Naša usoda nas vodi proti Perzijskemu zalivu. Vaša bodočnost je bolj v Aziji kakor v Evropi. Vi se bojte Japonske, ker ste v nevarnosti, da bi se morali bojevati na dveh frontah. Mi vam lahko zavarujemo zahodno mejo. Takrat boste lahko zbrali vse svoje moči v Sibiriji in pregнали sovražnika na Tihem oceanu. Za vse to pa zahtevamo, da podpirate našo politiko v zahodni Evropi.”

Možna realne politike, kakor sta Hitler in Goering, se ne bi prav nič obotavljala zapustiti svoja dosedanja zaveznika — Italijo in Japonsko. Sedanja sovjetska moč, pa tudi tista, ki se bo šele razvila, je vsekakor dosti večja, kakor moč sedanjih zaveznikov rajha v protikomunistični zvezi. Verjetno je pa, da Berlinu ne bo treba pretrgati sodelovanja z Rimom in Tokiom.

Vse kaže, da so narodnosocialistični strokovnjaki že našli drug izhod iz tega položaja. Z nemškorusko zvezo bo dobil duce del francoskega imperija v Severni Afriki. Japonci se bodo odrekli svojim načrtom glede Sibirije in se obrnili proti bogati Holandski Vzhodni Indiji. Holandska nafta, gumi in druge surovine bodo dovolj veliko plačilo za Japonsko, ki bodo morali pustiti v miru obmorske pokrajine sovjetske Rusije. Če Japonska ne bo zadovoljna s skupnimi načrti Berlina in Moskve, bo to samo zanjo slabo.

Vaška država, ki bi pristopila k tej nemško-ruski zvezi, bo dobila svoj delež pri delitvi zapuščine “prenasičenih zahodnih demokracij.” Ogrorni kolonijški imperiji Velike Britanije, Francije in Holandske bodo v nevarnosti vse od Severnega morja do Jave in Hongkonga. Sovjetska Rusija kot zaveznica, bi zalagala rajh s surovinami:

to docela ustreza načrtom narodnih socialistov. Če se bo sovjetska Rusija dejansko udeležila vojne proti demokracijam, bo to po mnenju narodnih socialistov še boljše. Rusija lahko dobi plačilo za to v Perziji ali pa v Indiji.

Kot uvod v ta načrt bodo narodni socialisti predlagali četrti delitev Poljske. Spomniti se moramo, da je bila pred nekaj stoletji Poljska nekakšna pregrada med zahodom in vzhodnimi barbari. Pozneje so ruski osvajalci prišli na Poljsko z Vzhoda, Nemci so jo pa hkrati napadli z zahoda. Odtlej so Poljski videli v Rusih in Nemcih svoje sovražnike. Prvic so delili Poljsko med Prusko, Rusijo in Avstrijo leta 1772. Četrto delitev med Nemčijo in Rusijo utegnemo doživeti prav v bližnji bodočnosti.

Hitler je izjavil, da mora iti rajh po poti, kjer so hodili nekdanji tevtonski vitezi, če hoče z nemškimi mečem osvojiti polja, ki jih bo nemški plug oral, in tako zagotoviti narodu njegov vsakdanji kruh. Skrajna pot, kjer so hodili tevtonski vitezi, gre čez Litvo, Latvijo in Estonko. Če bodo šli narodni socialisti po isti poti, to ne bo v škodo sovjetske Rusije. Toda glavna pot, po kateri mora hoditi Nemčija, drži proti jugu, čez rumunsko nafto, čez tople vode Egejskega morja, proti deželam Male Azije, ki imajo dovolj poljskih pridelkov in surovin. S tem namenom pripravljajo nemški agenti upore Arabcev v Siriji in Palestini. V teh deželah, ležečih na jugu od rajha, upa Hitler, da bo dobil svojo “življenski prostor”, ki mora biti po njegovih besedah cena miru v Evropi.

Dokler je bila glavna črta angleške zunanje politike “spravljivost”, so angleški državniki prezirali sovjetskega zunanje komisarja Litvinova. Toda Litvinov je bil poslednji med borec proti nemško-ruskemu sodelovanju, ki se ga Anglija in Francija tako bojita. Zdej je jasno, da angleška in francoska diplomacija nista prav presodili položaja v Evropi. V marcu, ko sta opustili “politiko sprave”, kmalu po dnevu, ko je Hitler zavzel še tisto, kar je ostalo od Češkoslovaške in je Stalin ostro napadel Anglijo, sta začela London in Pariz iskati pot do Moskve. Sovjeti naj bi doletela čast, da bi branili Romunijo pred rajhom. Sovjeti naj bi zavzeli mesto Nemčije v vseh bodočih načrtih zahodnih demokracij. Predsednik vlade Chamberlain se je podvizal z izjavo, da med Londonom in Moskvo ni nikakršnih ideoloških nesoglasij. Toda vse te angleško-francoske izjave in njih porogljive kritike “monakovskega miru” so prišle prepozno in niso dobile pravega odgovora iz Moskve.

Tudi če bo sovjetska Rusija postala član sistema skupne varnosti, kakor si jo zamišlja Anglija, bo strah pred mogočo nemško-rusko zvezo še nadalje mora za odgovorne državnike v Londonu in Parizu. Tudi če bi se začela svetovna vojna, kjer bi bili Nemčija in Rusija v nasprotnih taborih, bi ta strah ostal. Kajti poražena narodnosocialistična Nemčija bi se utegnila spremeniti v rdečo Nemčijo, ki bi ponudila roko sovjetski Rusiji.

V Helsinku, Rigi, Varšavi in Bukarešti, kjer s posebno pozornostjo spremljajo sleherni preobrat v politiki sovjetske Rusije, so trdili, da je neizmeren pomemben vpliv Litvinova. Litvinov je pomenil ključ za razplet razmerja med Nemčijo in Rusijo. Dokler je bil Litvinov na oblasti, se nemško-ruska zveza ni mogla uresničiti. Ko je pa Litvinova zadela usoda drugih komunističnih prvakov, so državni obmejnih držav vedeli, da sta se Hitler in Stalin spoznavala.

(Gornji članek je izšel v uglednem newyorškem obzorniku “Harper’s Magazine” dva meseca pred sklenitvijo nenapadnega pakta med Rusijo in Nemčijo.—Op. Ured.)

Slovenska Narodna Podporna Zveza
2637-89 So. Lawdale Ave. Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR
IZVRŠALNI ODBOR:

Vincent Calcar, predsednik..... 2637 S. Lawdale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vidler, gl. tajnik..... 2637 S. Lawdale Ave., Chicago, Illinois
Laverne Gucich, gl. knj. tajnik..... 2637 S. Lawdale Ave., Chicago, Illinois
John Vezrick, gl. blagajnik..... 2637 S. Lawdale Ave., Chicago, Illinois
Phil Gotina, sprejemni glasilnik..... 2637 S. Lawdale Ave., Chicago, Illinois
John Melch, vodilni glasilnik..... 2637 S. Lawdale Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:
Andrej Vidrič, prvi podpredsednik..... 786 Perrot Ave., Johnstown, Pa.
Frank Barbič, drugi podpredsednik..... 323 S. 15th St., Milwaukee, Wis.
John Podber, 3r. prvi distriktni podpredsednik..... Box 237, Strabane, Pa.
Camille Karnick, drugi distriktni podpredsednik..... 2627 W. 45th St., Cleveland, Ohio
John Klancok, tretji distriktni podpredsednik..... 149 Prospect St., Oglesby, Ill.
Edward Tzanic, četrti distriktni podpredsednik..... Box 624, Walsenburg, Colo.

GOSPODARSKI ODBOR:
Mach Peterovitch, predsednik..... 353 E. 181st St., Cleveland, Ohio
Frank Barbič, drugi podpredsednik..... 1911 Kustoka Ave., Cleveland, Ohio
F. A. Vidler..... 2637 S. Lawdale Ave., Chicago, Illinois
John Vezrick..... 2637 S. Lawdale Ave., Chicago, Illinois
John Ollip..... 231 E. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
Donald J. Lotrich..... 1987 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Joseph Zupan..... 1609 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

POBORTNI ODBOR:
John Gorlich, predsednik..... 414 W. 8th St., Springfield, Ill.
Frank Barbič, drugi podpredsednik..... 1911 Kustoka Ave., Cleveland, Ohio
Anton Šular..... Box 37, Arva, Kansas
Frank Vratarich..... 215 Tenth St., Luzerne, Pa.
John Tréelj..... Box 237, Strabane, Pa.

NAZORNI ODBOR:
Frank Zita, predsednik..... 2291 S. Lawdale Ave., Chicago, Illinois
Frank Malgal..... 35 Westover Ave., Peru, Illinois
Milan Medvedich..... 16202 Arunde Ave., Cleveland, Ohio

Glasovi iz naselbin

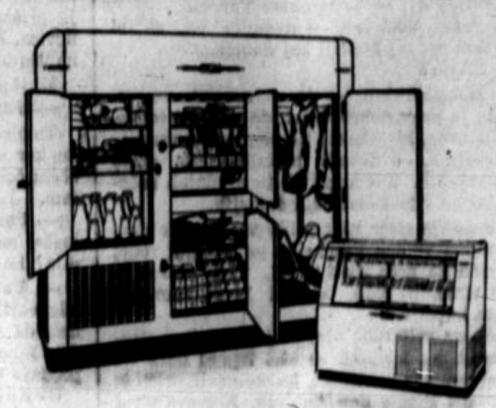
(Nadaljevanje z 2. strani.)

je pričal, da je bil priljubljen, kajti tako velike udeležbe pri pogrebu še nisem videl v Walsenburgu. Poleg članstva društva 299 SNPJ se zahvalim vsem za obilo udeležbo pri pogrebu in za vse, kar ste storili dobrega pred smrtjo pokojnika njegovi družini. Tebi, Joe, pa ključem: Počivaj mirno in lahka naj ti bo ameriška gruda. Družini naše iskreno sožalje! Ed Tomšic.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Popolna Električna REFRIGERACIJSKA POSTREŽBA

za vsako trgovino na drobno!

● Ne dovolite, da bi vam staromodni refrigeracijski sistem odvzel vaš prodajni dobiček. Napravite novi načrt za instalacijo moderne, denar-hranilne oprave.

Brez vsakega računa ali obveznosti vam naš refrigeracijski inženir z veseljem poda nasvet za kakovost električne refrigeracijske oprave, ki bo najbolje odgovarjala vašim potrebam.

Telefonirajte za to poslugo sedaj. Vprašajte tudi po našem 24-mesečnem načrtu plačevanja za električno refrigeracijsko instalacijo.

Telephone RANdolph 1200, Local 2143
COMMONWEALTH EDISON COMPANY
72 WEST ADAMS STREET

ASTHMA

FREE TRIAL OFFER!

Ali trpite radi nočnih kašlja, težavnega dihanja ali plikavanja, pišite po BREZPLAČNO POSKUSNO POUČENO PRVO POMOČ. Za brezplačno poskusno zdravljenje pošljite nazaj kupon, ki ga dobite v vsaki številki PROSVETA, 344 W. State St. Chicago, Ill.

Člani avtne unije (CIO) piketirajo tovarno Bohn Aluminum & Brass Co. po oklici stavke.

ROMAN TREH SRC

JACK LONDON

Ob stenah so se plazili ščurki in kuščarji. Po vseh kotih so visele pajčevine. Komaj je vstopil, je Torres opazil na stropu sedem col dolgo stonožko. Naglo je odskočil, da bi mu ostudna golazen ne padla na glavo. In ko je prilezel po vsem tem od nekod še gospodar Fernandez, podoben ogromnemu pajku, se je Torres nehote spomnil na prizore iz gledališkega življenja za časa kraljice Elizabete. Fernandez je bil modernizirani Shylock, samo s to razliko, da je bil še bolj umazan in razcapan.

Draguljar se je ponižno priklonil Torresu in zajecjal s tenkim glasom nekaj v pozdrav. Torres je potegnil iz žepa kar na slepo srečo kakih dvanajst draguljev, ukradenih iz zakladnice Tiste, ki sanja. Vzel je najmanjšega in molče izročil draguljarju, druge je pa položil zopet v žep.

— Siromak sem, — je zastokal draguljar. Torres je opazil, kako ogleduje dragulj.

Vrgel ga je na stekleni pokrov izložbene skrinjice, kakor da ni kdove kaj vreden, in se vprašujoče ozrl na posetnika. Toda Torres je molčal, vedoč, da na ta način lažje spravi iz pohlepne starca oceno dragulja.

— Sem-li prav razumel, da hoče blagorodni senor Torres vedeti kaj mislim o kakovosti dragulja? — je vprašal stari stiskač s piščecim glasom.

Torres je prezirajoče prikimal z glavo.

— Dragulj je naraven. Majhen je. Saj sami vidite, senor, da ni povsem čist. Seveda bo po brušenju še manjši.

— Koliko je vreden? — je vprašal Torres nestrno.

— Siromak sem, — je ponovil Fernandez.

— Saj ga vam nisem ponujal, tepec stari. Ker ste se pa že dotaknili tega vprašanja, bi rad vedel, koliko mi daste zanj.

— Kakor rečeno, nikar ni ne zamerite, blagorodni senor, siromak sem. Večkrat se pripeti, da si niti gnile ribe ne morem privoščiti. Kako rad bi izpil včasih kozarec cenenega rdečega vina, ki vpliva blagodejno na moj organizem, pa ni denarja. O, vino je imenitna reč. Seznan sem se z dobro kapljico že v zgodnji mladosti, ko sem bil vajenec v Italiji — daleč od Barcelone. Tak siromak sem, da ne kupujem draguljev.

— Kaj pa, če se vam obeta dobiček? — je vprašal Torres.

— Da, če bi bil prepričan, da jih prodam z dobičkom, — je zamrmral stari, — bi jih kupil. Ker sem pa siromak, jih ne morem drago plačati.

Znova je vzel dragulj in ga dolgo ogledoval od vseh strani.

— Dal bi vam zanj, — je spregovoril neodločno, — dal bi vam . . . no, blagorodni senor, ne pozabite, da sem velik siromak. Danes sem pojedel samo žlico čebulne juhe in skorjico kruha z jutranjo kavo . . .

— Tristo vragov, stari tepec, koliko mi daste za dragulj? — je zarohnel Torres.

— Petsto dolarjev, — dvomim pa, da bi imel sam pri tej kupčiji kaj dobička.

— Zlatih?

— Meksikanskih, — je odgovoril stari. Torres je prav dobro vedel, da pomeni to polovično ceno, ki nikakor ne odgovarja vrednosti dragulja. — Seveda meksikanskih, samo meksikanskih. Pri kupčijah in prodajah računam vedno v meksikanskih dolarjih.

Torres je sicer razveselila vest, da je dragulj toliko vreden vendar je za iztegnil roko, kakor da ga hoče vzeti nazaj. Toda stari je naglo umaknil roko, ker ni hotel zamuditi ugodne kupčije.

— Stara prijateljca sva, — je jecjal od strahu, da bi mu zaslužek ne ušel izpred nosa. — Poznal sem vas kot dečka, ko ste prvič prišli iz Bocasa del Toro v San Antonio. Ker sva torej stara prijateljca — pa naj bodi zlati dolarji.

Torres je šele tedaj razumel, kako ogromna je vrednost caričnega zaklada, ki so ga ukradle izgubljene duše v pradavnih časih iz skrivališča v sveti gori plemena Maya.

— Imenitno! — je dejal Torres in vzel dragulj nazaj. — Dragulj je last nekega mojega prijatelja, ki si je hotel izposoditi nekaj denarja pa mi ga je zastavil. Zdaj, ko ste ga ocenili, mu pač lahko posodim petsto zlatih dolarjev. Prihodnjik, ko se srečava v gostilni, vas radevolje pogostim z rdečim vinom. Pila ga bova, da bo kar od mize teklo.

In ko je stopil Torres iz trgovine, ni mogel

skriti veselja nad tem, da je spejnal starega ljaka Fernandez imenitno na led. Seveda ni bil tako naiven, da bi ne vedel, da je Španec zelo nizko ocenil njegov dragulj, ki je bil vreden najmanj tisoč zlatih dolarjev.

Ta čas je plul po reki Gualaca čoln, v katerem so se vračali Leoncie, carica in oba Morgana. Vožnja po široki reki je bila zelo prijetna in Torres, ki se je moral vrniti peš, bi gotovo zavidal svoje znanca za tako udobno potovanje.

Predno so pa prispeli v Solanovo naselbino, jih je prehitel neznan dogodek, čigar pomena rodbina Solano prvi hip ni mogla v polni meri oceniti. Po strmi stezici se je bližal naselbini zelo čuden gost. Z njim je šla sključena starca. Obraz ji je zakrivala črna ruta, ki pa ni mogla prikriti sledov nekdanje vročkrvnosti.

Bil je debeluhast Kitajec srednjih let. Na okroglem obrazu mu je igral dobrohoten smehljaj, kakor je že navada pri vseh debelih. Ime mu je bilo Yi Poon, kar pomeni sok vkuhanih jabolk. Njegove manire so bile prav tako priliznjeno sladke, kakor ime. Napram stari babi, ki ga je komaj dohajala, je bil ves čas izredno postrežljiv in prijazen. Ko so ji začele noge pešati, se je ustavil in počakal, da si odpočije. Trikrat sta se morala ustaviti, ker so se starki neprestano šibila kolena, in trikrat je privlekel Kitajec iz žepa steklenico francoskega žganja, da si je sirota privezala s krepkim požirkom dušo.

Yi Poon je pustil starke v grmovju pred naselbino in potkal na vrata Solanove hiše. Običajno je prihajal po opravkih v naselbino vedno čez dvorišče. To pot je prišel po izredno važnem opravku in zato je sklenil potkati na glavna vrata.

Služkinja, mlada Indijanka, ki je prišla pogledat, kdo trka, je obvestila Enrica Solano o Yi Poonovem prihodu. Enrico Solano je sedel ves potrt s sinovoma v sprejemnici. Ricardo mu je prinesel pretresljivo vest, da se je Leoncie izgubila in da je morda že našla smrt v notranjosti svete gore plemena Maya. Rodbina je bila obupana. Služkinja se je vrnila h Kitajcu. — Senor Solano je bolan, zato nikogar ne sprejema, — mu je dejala prijazno kljub temu, da je imela opraviti s Kitajcem.

— Uhu! — je zastokal Yi Poon in porabil vso svojo zgovornost, da pregovori služkinjo, naj ga še enkrat priporoči gospodarju. — Moja ne kuli. (Neizobraženi Kitajci govore tuje jezike na svoj način. Mesto jaz pravijo moja, mesto ti tvoja itd. Večinoma zamenjavajo tudi spol.) Moja je mnogo hodil v šolo. Moja govori po špansko. Moja govori po angleško. Moja piše po špansko. Moja piše po angleško. Pogledj — moja piše zdaj senoru Solanu špansko pismo. Tvoja ne more pisati in ne čitati, kar je tu napisano. Moja je napisala, da je moji ime Yi Poon. Moja stanuje v Colonu. Moja je prišla sem pogledat senor Solano. Važen novica. Zelo važen novica. Velik tajnost. Moja napiše to na papir, kateri tvoja ne more čitati.

Ni ji pa povedal, kako je končal svoje pismo: — Senorita Solano. Moja ima velik tajnost.

To pisemce je prišlo najbrž v Alesandrove roke, ker je stopil iz hiše in in poslal služkinjo k očetu češ, da še sam opravi z nadležnim Kitajcem.

— Povej, kakšne novice prinašaš! — je zakričal na debelega Kitajca. — Kaj se je zgodilo? Le hitro na dan z besedo!

— Važen novica, zelo važen novica, — je odgovoril Yi Poon in se zadovoljno zarežal, videč, da postaja Alesandro pozoren. — Moja dela mnogo danar. Moja kupi tajnost. Moja prodaja tajnost. Zelo dober kupčija.

— Kaj veš o senoriti Solano? — je zakričal Alesandro in sgrabil Kitajca za vrat.

— Moja vse ve, zelo važen novica.

Toda Alesandro se ni mogel več premagovati. Naglo je potegnil Kitajca za seboj v hišo in ga pahnil k očetovim nogam.

— Pravi, da ve neka o Leonciji! — je vzkliknil Alesandro.

— Kje je Leoncie? — so zakričali vai trije hkratu.

— Uhu! — je bilo vse, kar je spravil Kitajec iz sebe.

Razburjenost rodbine Solano je vplivala tudi nanj, dasi mu je obetala dober zaslužek.

(Dalje prihodajšč.)

Labirint

Napisal Peter Fabrizio

V kraljevskem gradu Hampton-Courtu pri Londonu imajo na vrtu labirint. Plačal sem penny in stopil vanj. Tam sem videl same ozke poti, ločene z gostim, visokim grmičjem, ki so se izgubljale na vse strani. Samo en izhod je bil, in tega je bilo treba najti. V otroških listih sem videl že večkrat kaj podobnega. Navadno je bila kakšna zmešnjava črt, v začetku in na koncu pa slička: Kako pride dekla do studenca? Kako pride

peš do svoje klobase? Kako bo koza našla hlev?

Komaj dve minuti sem hodil, že sem začel v slepo ulico in sem se moral obrniti. Prav tedaj je zavil debel gospod z rdečim obrazom, z naščeperjenimi obrvmi in brado okoli vogla. Za roko je držal majhnega fantka.

— Oče, — je vprašal fantek, — kaj pa je to?

— To, — ga je poučil oče, — je labirint.

— Oče, kaj pa je labirint?

— Labirint, hm, to je kraj, kjer zmerom najdemo začetek, potem pa ne pridemo dalje.

— Poemi, ki se jih moramo v šoli naučiti, so tudi labirint. Za-

četek znam zmerom, potem pa se mi zatakne in ne znam dalje.

— Poskusil sem iti v drugo smer. Tam sem našel na zakonski par, ki je zastavil pot. Ona je bila velika in suha, on majhen in debel. Spominjala sta me na širafa, ki se je z mrožem zapletla v prepri.

— To je spet tebi podobno, — je zagodrnjala širafa. — Da me pripelješ v labirint! Krive poti, nepregledna zmeđa — kakor našlaš zate! Kakšen obupen okus imaš!

Mrož jo je nezapudno premeril od glave do nog: "Slab okus imam res," je zagodel.

Raznaševalci telegramov, člani unije American Communications Assn., piketirajo urad Western Union Co. v San Franciscu, Cal.

"In penny plačš, da se na zadnje izgubiš!" je donelo iz nje. "Izgubiš bi se lahko v Londonu tudi zastonj!"

"Pojši zdaj dalje! Tale gospod bi šel rad mimo. Po kateri strani pojdeš?"

"Po desni."

"Prav. Jaz pojdem pa po levi."

"Iz moške solidarnosti sem se mu pridružil. Kmalu mi je nova živa meja zastavila pot."

"Ljubica," sem slišal nežen glas z druge strani, "tvoji lasje danes prasketajo, kakor bi bili električni."

"Samo če jih tvoja roka boža, Fredy," je prav tako nežno odgovoril ženski glas.

"Tu vidite čudežno sredstvo, ki se mu pravi zakon," je pripomnil mož. Pokazal je čez živo mejo: "Pred uporabo . . . in po uporabi."

"No, tudi vi ste danes precej naelektreni," sem mu rekel. V tistem trenutku pa je planil mimo naju mlad možki z roženimi naočniki. Razburjen se je pogljal v slepo ulico, od koder sva pravkar prišla, pa je zapazil svojo zмотo in prihitel nazaj.

"To so mladi fantje, ki prihajajo v skupinah sem, potem pa za stavo tečejo, kdo bo prvi spet zunaj," je dejal mož in šel dalje.

Precej radoveden človek sem. Dirka mladeniča z roženimi naočniki me je sicer zanimala, še bolj pa me je mikalo videti električni ljubezenski parček.

To pa je bilo težavnejše, kakor sem si mislil. Na vsakem oglu in na vsaki poti sem srečal kakšne ljudi, samo tistih dveh, ki sem ju hotel najti, ni bilo nikjer.

Tedaj sem spet zaslišal na desni nežen glas. "Imela bova hiš-

čo, čisto v zelenju, ob morju, z vrtom." Dvojica je zavila okoli ogla in mi prišla naproti. Ona je bila kakor zlate sanje. Imela je obleko z velikimi cveti in širokokrajem klobuk, ki se je pri vsakem koraku pozibaval. On me je nekoliko razočaral. Bil je povprečen ljubimec, z gladko počesanimi lasmi in vodeno sivimi očmi. Njegova ušesa so se očitno sramovala, da štrle tako daleč stran, in so bila zato vsa rdeča. Opisoval je hišico tako natanko, kakor zna samo zaljubljenec ali pa arhitekt.

Komaj je parček izginil, že je planil spet dirkačoji mladi mož z roženimi naočniki iz stranske ulice, pa naravnost v slepo ulico. Potem je zaklel in se obrnil. Zdrvel je spet proti meni in mi krepko stopil na noge.

"Ali niste videli svetlolasega dekleta s fantom?" je vprašal namesto da bi se mi bil opravičil. Priklimal sem in takoj je spet odhitel v smeri, ki sem mu jo pokazal.

Zadeva je začnela postajati zanimiva. Torej ni bila dirka, ampak ljubezenska tragedija. V labirintu takšna tragedija ni prav nič prijetnega.

Sel sem dalje in naletel na dva bradata starca, ki sta filozofirala za nekim oglom.

"Takšni labirinti so nekaj čudnega," je dejal prvi bradač. "Le ena pot drži do cilja, druge pa so nepravne in človek se mora vračati z njih. Kakor v življenju. Pred vsakim oglom nas čaka odločitev. Nekateri se odločijo takoj, drugi pa blodijo, večno blodijo . . ."

Drugi bradač je zamišljeno dvignil kazalec, odprl usta in rekel: "Sreča? Nadarjenost? Morda zakon?"

Gledal sem, da sem čimprej izginil.

Ob živih mejah, ki je zapirala pot, je stal ves obupan in ubit mladenič z roženimi naočniki.

"Ju že ni več tu," je potožil in si obrisal pot s čela. "Zapustila sta ta strašni labirint. In jaz," je dodal in se me poseče oklenil, "ne najdem več izhoda."

"Saj ga lahko skupaj poiščeva," sem potolažil izgubljenega, ljubosumno ovčico. "Zelo radi imate deklo, kaj?"

Sočutno sem pogledal mladeniča, ki je bil ves ubit od zasledovanja.

Mladenič pa me je debelo pogledal. "Jaz? Kje pa! Kako vam sploh more kaj takšnega priti na misel?"

"To ni bilo težavno sklepati po vašem vedenju."

Brezbržno je odmahnil z roko. "To je vendar edina hči bogatega bančnika Burlinghama. Zmerom se druži s tem mladim nemaničem. Njen oče hoče vedeti, kod se skrivata."

HUMOR

Srečni očka

Tone sreča Tineta, ki je no zelo potr.

Tone ga vpraša: "Kaj pa ti je, Tine, da žalosten?"

"Oče bom postal."

"Kaj pa je to hudega, bil vselej vendar tako srečen ob misli, da boš nekoč oče."

"Seveda, oče enega. Zdaj je pa moja žena trojčka."

"Trojčke? Ali ste že imeli dober primer v vaši rodbini?"

"Kje neki! To je same ker je moja žena ves čas roman o 'Treh mušketerjih'."

"In misliš, da je to vpliv?"

"Prepričan sem, da pre drugega."

"Potlej sem izgubljen. Žena namreč ne bere dr kakor 'Alibabo in štirideso bojnikov'."

Demokracija

"Vročina je najbolj denična ustanova na svetu."

"?"

"Ker v vročini revež in taš jesta svoj kruh v potjega obraza."

Listen to and Advertise
PALANDEGH'S YUGOSLAV Folk Songs and Music Tamburitzza Orchestra
Station WWAE, Every Sunday
806 S. Clark St., Chicago — Ho

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cena smerne, unijsko delo prve

Pišite po informacije na naslov:
SNPJ PRINTERY
2657-59 SO. LAWDALE AVENUE
Tel. Rockwell 4904
CHICAGO, ILLINOIS

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklopu 11. ročne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in eno družino k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enake, za člano ali člano \$1.00 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.00 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vrzela, rola, je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vaški družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če lista Prosveta je:

Za Zdrav. državo in Kanado. \$6.00	Za Ciceo in Chicago je . . . \$7.00
1 tednik in 4.00	1 tednik in 4.00
2 tednika in 7.00	2 tednika in 7.00
3 tednike in 9.00	3 tednike in 9.00
4 tednike in 11.00	4 tednike in 11.00
5 tednikov in 13.00	5 tednikov in 13.00

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Meni Order v platu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član in dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vsoto lista Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo snizati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsote \$

1) Ime Čl. družina št.

Naslov

Ustavite tednik in ga pripiljite k moji naročnini od slediših članov moje družine:

2) Čl. družina št.

3) Čl. družina št.

4) Čl. družina št.

5) Čl. družina št.

Mesto Država

Nov naročnik Star naročnik

Nova

VELIKA KUHARICA

Po dolgoletnih izkušnjah in preizkušnjah je Felicita Kalinšek svojo veliko Kuharico vnovič spopolnila in predelala. Ta izdaja je sedaj osma, kar pomeni za slovenske razmere več kakor še tako gostobesedna reklama.

Na vsaki strani 700 stranih je strnila odlična in priznana avtorica vsega in najnovejša dogmatja kuhinjske umetnosti. Snov je obdelana na vsi pregledno, izbrani receptov je izbrana. TO JE NAJPOPOLNEJŠE DELO, KI GA IMAMO NA TEM PODROČJU. Oprava knjige je raskočna. Naloga je slik v besedilu, 94 pa je novih izumov, tabel, ki jih je našel Dragotin Humek.

Vsaka gospodinja, ki se zaveda svoje odgovornosti za zdravo in pravilno prehrano družine, si mora to knjigo omisliti. Vsaka gospodinja se mora namreč prideliti umetnosti, kako bo svojim domačim nudila zdravo hrano v potrebnih izbiri in menjavi. Vsaka gospodinja bo hotela tudi svoje goste iznenaditi s posebno izbranimi jedili. Za vse to ji bo najboljša vodnica in učiteljica ta SLOVENSKA KUHARICA

Četudi je ceni nižje knjige v vseh pogledih ne samo vsebinsko, ampak tudi tehnično popolnejši od vseh dosedanjih izdaj, je cena knjigi sedaj znižana. (Polnino plačamo ml.)

Naročite pri: **Velja samo \$5.**

KNJIGARNE: SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street - New York, N. Y.

OPROSDINJE IN DEKLETA, TO JE KNJIGA ZA VAS!